

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

29 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători - Timofti Vladimir, Alerguș Constantin, Țurcan Anatolie, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Malai Tatiana în numele inculpatului Neniucov Nichita, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2017, în cauza penală privindu-l pe

Neniucov Nichita Xxxxx, născut la xxxxxx,
originar și domiciliat din mun. xxxxx, bd. xxxxx, ap.
xx

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 24.05.2016 – 29.11.2016 (prima instanță);
2. 14.03.2017 – 03.05.2017 (instanța de apel);
3. 19.02.2018 – 29.05.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 29 noiembrie 2016, Neniucov Nichita, a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 85 Cod penal, lui Neniucov Nichita, pentru cumul de sentințe, la pedeapsa stabilită prin prezenta sentință, s-a adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 02.07.2014, fiindu-i stabilită o pedeapsă definitivă de 6 ani 5 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că inculpatul Neniucov Nichita, la 02.04.2016, aproximativ la ora 18:00, aflându-se în curtea blocului locativ amplasat pe str. Cuza Vodă 22, mun. Chișinău, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, încălcând intenționat ordinea publică, acționând cu cinism și obrăznicie deosebită, a inițiat un conflict cu Jarasov Veaceslav, înjurându-l cu cuvinte necenzurate, deținând asupra sa un cuțit, amenințându-l cu răfuială fizică, a încercat să-i aplice lovituri ultimului, însă intențiile sale huliganice nu au

fost duse până la capăt, fiind stopat de martorii oculari care au realizat că intenția acestuia este una reală, îndreptată asupra lui Jarasov Veaceslav, solicitându-i să lase obiectul jos, altfel va fi chemată poliția. În continuare, acesta auzind cele invocate, a părăsit locul comiterii infracțiunii, alergând într-o direcție necunoscută.

Prima instanță a încadrat acțiunile inculpatului Neniucov Nichita în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, huliganismul agravat – adică acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanei, cu folosirea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății, acțiuni care, prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către avocatul Malai Tatiana în numele inculpatului Neniucov Nichita, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Neniucov Nichita să fie achitat, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În argumentarea apelului, s-a invocat că:

- probele cercetate în ansamblu nu au demonstrat că Neniucov Nichita intenționat a încălcat grosolan ordinea publică și a exprimat o vădită lipsă de respect față de societate;

- instanța nu a dat apreciere celor relatate de Jarasov Veaceslav, declarații care contravin declarațiilor martorilor Pădurari Sergiu și Pădurari Melania;

- instanța nu a dat apreciere critică declarațiilor părții vătămate;

- instanța a considerat că vina inculpatului este dovedită prin probele anexate la dosar;

- instanța a examinat unilateral cauza și nu a examinat minuțios toate împrejurările cauzei;

- prima instanța a conchis eronat că nu au fost stabilite circumstanțe atenuante.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că deși în ședința de judecată a primei instanțe, inculpatul Neniucov Nichita și-a recunoscut parțial vinovăția, iar în ședința instanței de apel acesta și-a recunoscut integral vinovăția în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, aceasta este dovedită prin următoarele mijloace de probă:

- declarațiile din prima instanță, verificate de către instanța de apel a părții vătămate Jarasov Veaceslav (f.d. 192, vol. I), a martorilor Pădurari Sergiu (f.d. 193, vol. I), Pădurari Melania (f.d. 194, vol. II), Alexandrova Olga;

- procesele-verbale de confruntare între Neniucov Nichita și Pădurari Sergiu, Neniucov Nichita și Pădurari Melania;

- procesul-verbal de recunoaștere a persoanei din 12.05.2016;

- procesul-verbal de examinare a obiectului din 27.04.2016.

Astfel, instanța de apel a conchis că prima instanță, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității, raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit corect situația de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Neniucov Nichita încadrarea juridică corespunzătoare, și anume în baza art. 287 alin. (3) Cod penal.

Cu referire la pedeapsa stabilită, instanța de apel a menționat că luând în considerare că în speță nu au fost reținute circumstanțe atenuante și agravante, sau temeuri de liberare a inculpatului de răspundere penală, ținând cont de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în art. 61 alin. (2) Cod penal, reieșind din caracterul infracțiunii, care potrivit prevederilor art. 16 alin. (4) Cod penal este una gravă, de limitele pedepsei prevăzute de art. 287 alin.(3) Cod penal, că inculpatul a comis infracțiunea în perioada de probațiune stabilită prin sentința Judecătoreiei Botanica, mun. Chișinău din 02.07.2014, prin care a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. e) și f) Cod penal, prin care i s-a stabilit o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 4 luni, fără amendă, pedeapsa aplicată inculpatului Neniucov Nichita de prima instanță pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod, penal, în coroborare cu art. 85 Cod penal, este justificată, echitabilă și rațională.

Cât privește argumentele invocate de inculpat în ședința instanței de apel precum că nu avea cuțit în mână, dar o bucată de armătură din fier, instanța de apel le-a respins și a notat că utilizarea unei bucăți de fier/armătură nu schimbă calificarea acțiunilor inculpatului și respectiv, nici nu exclude răspunderea acestuia, or obiectul respectiv este special adaptat pentru vătămarea integrității persoanei.

Cu referire la argumentele părții apărării invocate în cererea de apel privind achitarea inculpatului de învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art.287 alin. (3) Cod penal în temeiul prevederilor art. 390 alin. (1) pct.) Cod penal, precum că probele cercetate în ansamblu nu au demonstrat vinovăția lui Neniucov Nichita și că instanța nu a dat apreciere celor relatate de Jarasov Veaceslav, declarații care contravin declarațiilor martorilor Pădurari Sergiu și Pădurari Melania, instanța de apel a stabilit că în ședința instanței de apel, inculpatul Neniucov Nichita a declarat că-și recunoaște integral vina în comiterea infracțiunii de comiterea căreia este învinuit, circumstanțe care coroborează cu declarațiile martorilor și ale părții vătămate.

Cât ține de cererea inculpatului înaintată în ședința instanței de apel de aplicare în privința sa a actului de amnistie în baza Legii nr.210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, instanța de apel a atestat că în privința inculpatului Neniucov Nichita nu se întrunește criteriul căinței active stabilit de art. 1 alin. (2) din Legea nr.210 din 29.07.2016, or acesta nu s-a autodenunțat de bună-voie, iar infracțiunea de comiterea căreia acesta se face vinovat a fost descoperită de către organul de

urmărire penală. La fel, Neniucov Nichita nu a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, deoarece la etapa urmăririi penale, acesta și-a recunoscut doar parțial vina în privința infracțiunii imputate, iar partea vătămată nu a înaintat careva pretenții de ordin material.

Mai mult, instanța de apel a menționat că art. 57 alin. (1) Cod penal, stabilește condiția că persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală, dar în speță, inculpatul Neniucov Nichita a comis o infracțiune gravă, fapt care exclude liberarea acestuia de răspundere penală și prin urmare, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea inculpatului Neniucov Nichita privind aplicarea în privința sa a actului de amnistie în baza Legii nr.210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În concluzie, verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului Neniucov Nichita, instanța de apel a considerat că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal și la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Malai Tatiana în numele inculpatului Neniucov Nichita, care indică temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5), 6), 13) Cod de procedură penală, și solicită casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, pentru a fi aplicată în privința lui Neniucov Nichita Legea cu privire la amnistie nr. 210 din 29.07.2016 în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței RM.

În argumentarea recursului, recurentului invocă că:

- a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului, or instanța de apel soluționând chestiunea privind aplicarea pedepsei inculpatului, nu a acordat deplină eficiență prevederilor legii cu privire la amnistie nr.210 din 29.07.2016 adoptată cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței RM;

- nu a fost dată o apreciere obiectivă declarațiilor inculpatului care a declarat că: recunoaște vina, se căiește de cele săvârșite, partea vătămată pretenții nu are nici de ordin material și nici de ordin moral, că inculpatul nu a provocat părții vătămate leziuni corporale sau vătămări;

- instanța de apel greșit a considerat că în privința lui Neniucov Nichita nu se poate de aplicat amnistia din motiv că nu este căință activă stabilită de art. 1 alin. (2) din Legea nr.210 din 29.07.2016, or inculpatul a contribuit activ la descoperirea infracțiunii prin faptul că a dat declarații la faza de urmărire penală, a participat la toate acțiunile de urmărire penală l-a care a fost chemat, pagubă materială și morală

pe dosar nu este, nu i-a pricinuit victimei nici o vătămare corporală, vina a recunoscut-o în instanța de apel în întregime;

- cauza a fost judecată în apel fără citirea legală a unei părți, care a fost în imposibilitate de a se prezenta și a înștiința instanța despre această imposibilitate;

- deși au solicitat examinarea cauzei fără partea vătămată, instanța de apel urma să examineze acest dosar cu prezența părții vătămate, deoarece inculpatul a recunoscut vina declarând că obiectul din mână semăna cu cuțitul vizual, iar partea vătămată nu a fost prezentă pentru a i se acorda așa gen de întrebare;

- în decizie este indicat eronat că apărarea în argumentele sale a susținut cererea de apel. Ca apărător nu a susținut apelul în care a solicitat achitarea, dar a susținut poziția inculpatului referitor la aplicarea amnistiei în privința sa;

- referitor la poziția inculpatului, la argumentele invocate de către inculpat, în ședința instanței de apel că avea în mână o bucată de fier/armătură care vizual seamănă cu cuțitul, dar în decizie este indicată doar fraza „o bucată de armătură” din fier fără a fi indicat asemănător cu cuțitul, ceea ce este o lacună;

- privarea de libertate a condamnatului pe parcursul executării pedepsei în închisoare îl lipsește pe Neniucov Nichita de șansa de a se recupera și a deveni un cetățean sănătos al statului, iar Legea cu privire la amnistie nr.210 din 29.07.2016 este într-adevăr o șansă de recuperare de a deveni un cetățean demn pentru societate;

- din materialele cauzei penale, ținând cont de personalitatea inculpatului, rezultă că merită încrederea în vederea aplicării legii cu privire la amnistie, or nu are loc permanent de trai, partea vătămată nu are careva pretenții, este unicul întreținător al familiei, bunica este bolnavă și necesită îngrijire, la evidența medicului psihiatru sau narcolog nu se află, a recunoscut vinovăția, s-a comportat pozitiv în cadrul ședințelor de judecată, nu a cauzat careva leziuni sau vătămări părții vătămate, a participat la toate acțiunile de urmărire penală.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, menționând cu referire la temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 13) Cod de procedură penală și dezacordul cu neaplicarea prevederilor legii cu privire la amnistie în privința inculpatului că, potrivit materialelor cauzei s-a constatat că pe parcursul procesului penal inculpatul și-a recunoscut parțial vinovăția, nu s-a autodenunțat de bună voie, fapt ce determină că acesta nu a manifestat căință activă, o condiție primordială pentru aplicarea amnistiei, iar instanța de apel s-a expus motivat pe acest aspect.

Totodată, în privința temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, invocat de recurent, indică că instanța de apel a examinat cauza în lipsa părții vătămate, care fiind legal citată (f.d. 3-5, vol. II), nu s-a prezentat și nu a înștiințat instanța despre motivul neprezentării, ce nu contravine legislației procesual penale și nu poate servi temei pentru casarea deciziei contestate.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că recurentul, drept temeiuri pentru declararea recursului a indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5), 6), 13) Cod de procedură penală, sub aspectele că *„cauza a fost judecată în apel fără citarea legală a unei părți, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și a înștiința instanța despre această imposibilitate, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, a intervenit o lege mai favorabilă condamnatului”*, precum și încălcarea art. 6 CEDO.

În urma verificării legalității hotărârii atacate, se notează că și-a găsit confirmarea în prezenta speță temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că *„hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția”*.

Colegiul penal lărgit menționează că la 29 iulie 2016 a fost adoptată și la 09 septembrie 2016 a intrat în vigoare Legea nr. 210 privind amnistia în legătură cu

aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în continuare Legea nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia.

Mai mult, Colegiul penal lărgit atestă că amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa.

În acest sens, se reține că conform art. 1 din Legea nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, această lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal [...], dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art. 2–9, 11 și 12.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel la adoptarea hotărârii în speță, nu a motivat clar neaplicarea prevederilor legii nominalizate, coraportate la circumstanțele cauzei.

În acest sens, Colegiul penal lărgit atestă că pe parcursul procesului penal, inculpatul Neniucov Nichita, și anume la urmărirea penală și în prima instanță și-a recunoscut parțial vinovăția, iar în ședința de judecată din instanța de apel a recunoscut integral vinovăția și a solicitat ca în privința să fie aplicate prevederile Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia.

Prin decizia sa, instanța de apel a respins ca nefondat apelul declarat de avocat în numele inculpatului și a menținut sentința primei instanțe, refuzând nemotivat în aplicarea Legii nr. 210 din 29.07.2016.

În acest context, se menționează că instanța de apel a indicat în decizie concluzia că în privința inculpatului Neniucov Nichita nu sunt aplicabile prevederile Legii nr. 210 din 29 iulie 2016, menționând în acest sens doar că nu se întrunește criteriul căinței active stabilite de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 210 din 29 iulie 2016, or acesta nu s-a autodenunțat de bunăvoie, iar infracțiunea a fost descoperită de către organul de urmărire penală, iar inculpatul nu a contribuit activ la descoperirea infracțiunii și că partea vătămată nu a înaintat careva pretenții de ordin material. Mai mult, instanța de apel a motivat greșit că cererea inculpatului Neniucov Nichita de a fi amnistiat, a fost respinsă deoarece acesta a comis o infracțiune gravă dispozițiile art. 57 alin. (1) Cod penal se aplică doar în cazul săvârșirii pentru prima oară a unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, ce contravine art. 1 alin. (2) al Legii nominalizate unde este stipulat - „*fără a ține cont de criteriul gravității faptei comise*”.

În acest context, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel nu a indicat clar articolul, temeiul stipulat în Legea nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia care interzice aplicarea acestei legi, și printr-o motivare superficială și imprecisă a respins solicitarea inculpatului Neniucov Nichita de a fi amnistiat.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit indică că instanța de apel la adoptarea soluției în cauză a omis să verifice prin prisma prevederilor legale și practicii judiciare relevante, dacă inculpatul Neniucov Nichita întrunește sau nu condițiile necesare

pentru ca în privința lui să fie aplicate prevederile Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, din care motive decizia atacată urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Or, CtEDO a arătat că obligația instanței de a motiva hotărârea pronunțată, este aceea de a demonstra părților că au fost auzite (Tatishvili c. Rusiei, pct. 58 - 1509/02 Hotărârea din 22.02.2007, Souminen c. Finlandei, pct. 37 - 37801/97, Hotărârea din 01 iulie 2003).

Prin urmare, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat, nominalizate în prezenta decizie, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Malai Tatiana în numele inculpatului Neniuov Nichita, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2017, în cauza penală privindu-l pe **Neniuov Nichita Xxxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **28 iunie 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Țurcan Anatolie

Boico Victor